

הלכות תמידין ומוספין פרק ב

א. מצות עשה להיות אש יקודה תמיד על המזבח, שנאמר "אש, תמיד תוקד על-המזבח" (ויקרא ו, 1); אף על פי שהאש ירדה מן השמים, מצוה להביא אש מן ההדיוט שנאמר "ונתנו בני אהרן הכהנים, אש על-המזבח" (ראה ויקרא א, 1).

ב. בבקר עורכין עצים, ועושין בראש המזבח מערכה גדולה שלאש שנאמר "ובער עליה הפהן עצים בבקר בבקר" (ויקרא ו, 1); וכן מצוה לעלות בשני גזרים שלעץ עם תמיד שלשחר, יתר על עצי המערכה שנאמר "ובער עליה הפהן עצים". וכן מוסיפין שני גזרים עם תמיד שלבין הערבים, שנאמר "וערכו עצים, על-האש" (ויקרא א, 1) מפי השמועה למדו, שבתמיד שלבין הערבים הפתוב מדבר.

ג. שני גזרים שלבין הערבים מעלין אותן שני כוהנים, כל אחד ואחד בעץ יחידי בידו: שנאמר "וערכו" (ויקרא א, 1), הרי כאן שנים. אבל שלשחר, בכוהן אחד.

ד. שלוש מערכות שלאש, עושין בראש המזבח בכל יום: ראשונה מערכה גדולה, שעליה מקריבין התמיד עם שאר הקרבנות; ומערכה שניה בצדה קטנה, שממנה לוקחין אש במחתה להקטיר קטרת בכל יום; ומערכה שלישית אין עליה כלום אלא לקיום מצות האש, שנאמר "אש, תמיד תוקד" (ויקרא ו, 1).

ה. מפי השמועה למדו שזה שנאמר "על מוקדה על-המזבח" (ויקרא ו, 1), זו מערכה גדולה; "ואש המזבח, תוקד בו" (שם), זו מערכה שניה שלקטרת; "והאש על-המזבח תוקד-בו" (ויקרא ו, 1), זו מערכה שלישית שלקיום האש. אבל אברים ופדרים שלא נתאכלו מבערב, נותנין אותן בצדי מערכה גדולה.

ו. המכבה אש המזבח לוקה, שנאמר "לא תכבה" (ויקרא ו, 1); אפלו גחלת אחת, ואפלו הורידה מעל המזבח וכבה לוקה. אבל אש מחתה, ואש מנורה שהכינה במזבח להדליק ממנה אף על פי שכבה אותן בראש המזבח, פטור: שהרי נתקה למצוה אחרת, ואין אני קורא בהן אש המזבח.

ז. כשמסדר עצי מערכה גדולה, מסדר אותה במזרח המזבח, ויהיו מראיה, שהתחיל לסדר מן המזרח; ורוח היה בין הגזרים. וראשי הגזרים הפנימיים, היו נוגעין בדשן שבאמצע המזבח; והוא הנקרא תפוח.

ח. ואחר שמסדר מערכה גדולה, חוזר ובורר עצי תאנה יפים; ומסדר מערכה שניה שלקטרת מכנגד קרן מערבית דרומית, משוכה מן הקרן כלפי צפון ארבע אמות, ובה, כמו חמש סאין גחלים. ובשבת עושין בה כמו שמונה סאין גחלים, מפני שעליה מקטירין בכל שבת שני בזכי לבונה שללחם הפנים.

ט. מערכה שלישית שלקיום האש עושה אותה בכל מקום שירצה מן המזבח, ומצית בה את האש; ולא יצית האש למטה, ויעלה אותה למזבח, אלא במזבח עצמו מציתין, שנאמר "ואש המזבח, תוקד בו" (ויקרא ו, 1) מכאן להצתה, שלא תהיה אלא בראשו שלמזבח.

י. הרמת הדשן מעל המזבח בכל יום מצות עשה, שנאמר

"וְהָרִים אֶת-הַדֶּשֶׁן" (ויקרא ו,ג); וְהָיָא עֲבֹדָה מַעֲבֹדוֹת כְּהֵנָּה. וּבִגְדֵי כְהֵנָּה שְׁתֹּרֶם בֶּהֶן הַדֶּשֶׁן יִהְיוּ פָחוֹתִין מִן הַכֹּלִים שְׁמִשְׁמֵשׁ בֶּהֶן בְּשָׂאֵר עֲבֹדוֹת, שֶׁנֶּאֱמָר "וּפֶשֶׁט, אֶת-בִּגְדָיו, וְלָבַשׁ, בִּגְדִים אֲחֵרִים. . . וְהָרִים אֶת-הַדֶּשֶׁן" (ראה ויקרא ו,ג-ד): אֵינּוּ אוֹמֵר אֲחֵרִים שִׁיְהִיו בִּגְדֵי חַל, אֲלֵא שִׁיְהִיו פָּחוֹתִין מִן הָרָאשׁוֹנוֹת, לְפִי שְׁאִין דֶּרֶךְ אֶרֶץ שְׁיִמְזֹג כּוֹס לְרַבּוֹ, בִּבְגָדִים שְׁבִשְׁל בֶּהֶן קִדְרָה לְרַבּוֹ.

יא. אֵימְתִי תוֹרְמִין הַדֶּשֶׁן בְּכֹל יוֹם, מִשְׁיַעֲלָה עֲמוּד הַשֶּׁחֶר; וּבִרְגָלִים, מִשְׁלִישׁ אַחֲרוֹן שְׁלִילָה; וּבְיוֹם הַכַּפּוּרִים, מַחֲצוֹת הַלֵּילָה.

יב. פִּיצַד תוֹרְמִין: מִי שְׁזָכָה לְתֶרֶם, טוֹבֵל וְלֹבֵשׁ בִּגְדֵי הָרָמָה, וּמִקְדָּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו; וְאוֹמְרִים לוֹ הִזְהָר שְׁמָא תִּגַּע בְּכָלִי, עַד שֶׁתִּקְדַּשׁ יָדֶיךָ וְרַגְלֶיךָ. וְאַחֵר כֶּךָ לֹקַח הַמַּחֲתָה, וְשִׁלְכָסָף הִיתָה; וְהָיָא הִיתָה נְתוּנָה בְּמַקְצוֹעַ בֵּין כֶּבֶשׂ לַמִּזְבֵּחַ, בְּמַעֲרָבוֹ שְׁלִכְבֵּשׁ. וְנוֹטֵל אֶת הַמַּחֲתָה, וְעוֹלָה לְרֹאשׁ הַמִּזְבֵּחַ; וּמִפְנֵה אֶת הַגָּחָלִים, הַלֵּךְ וְהִלָּךְ, וְחוֹתָה מִן הַגָּחָלִים שֶׁנִּתְאַכְלוּ בְּלֵב הָאֵשׁ, וַיּוֹרֵד לַמָּטָה לְאֶרֶץ.

יג. וְהוֹפֵךְ פָּנָיו לַצָּפוֹן, וּמִהַלֵּךְ בְּאֶרֶץ לְמִזְרַח הַכֶּבֶשׂ כְּמוֹ עֶשֶׂר אַמּוֹת כְּלִפֵּי הַצָּפוֹן; וְצוֹבֵר אֶת הַגָּחָלִים שֶׁחֲתָה עַל גְּבֵי הָרִצְפָּה רְחוֹק מִן הַכֶּבֶשׂ שְׁלוֹשָׁה טַפָּחִים, בְּמָקוֹם שְׁנוֹתָנִים מֵרְאוֹת הָעוֹף, וְדָשׁוֹן הַמִּזְבֵּחַ הַפְּנִימִי וְהַמְּנוּרָה. וְחֲתִיָּה זֹו שֶׁחֲתָה בַּמַּחֲתָה, וּמוֹרִיד לְרִצְפָּה אֲצֵל הַמִּזְבֵּחַ הִיא הַמַּצּוֹה שְׁלֹכֵל יוֹם.

יד. אַחֵר שִׁירֵד זֶה שְׁתֶּרֶם, רָצִים הַכּוֹהֲנִים וּמִקְדָּשִׁין יָדֵיהֶם וְרַגְלֵיהֶם בַּמַּהֲרָה, וְנוֹטְלִין אֶת הַמַּגֵּרְפוֹת וְאֶת הַצִּנּוּרוֹת, וְעוֹלִין לְרֹאשׁ הַמִּזְבֵּחַ; וְכֹל אַבְרֵי הָעוֹלוֹת וְאִמּוּרֵי הַקִּרְבָּנוֹת שֶׁלֹא נִתְאַכְלוּ כָּל הַלֵּילָה, מַחֲזִירִין אוֹתָם לַצִּדֵּי הַמִּזְבֵּחַ. וְאִם אֵין הַצִּדֵּי מַחֲזִיקִין, סוֹדְרִים אוֹתָם בִּכְבֵּשׂ כְּנֶגֶד הַסּוֹבֵב.

טו. וְאַחֵר כֶּךָ גּוֹרְפִין אֶת הַדֶּשֶׁן בַּמַּגֵּרְפוֹת מִכָּל צִדֵּי הַמִּזְבֵּחַ, וּמַעֲלִין אוֹתוֹ עֶרְמָה עַל גְּבֵי הַתְּפוּחַ, וְגּוֹרְפִין מֵאוֹתָה הָעֶרְמָה בַּפִּסְכָּתָר, וְהוּא כָּלִי גָדוֹל שֶׁמַּחֲזִיק לָתֵךְ; וּמוֹרִידִין אוֹתוֹ לַמָּטָה. וּבִרְגָלִים לֹא הָיוּ מוֹרִידִין אוֹתוֹ, אֲלֵא מִנִּיחִין הָעֶרְמָה גְּבוּהָה בְּאַמְצַע הַמִּזְבֵּחַ, מִפְּנֵי שֶׁהוּא נוֹאִי לַמִּזְבֵּחַ.

טז. כָּל מִי שֶׁרָצָה מִן הַכּוֹהֲנִים מְמַלֵּא מִן הַדֶּשֶׁן שֶׁהוֹרִידוֹ לַמָּטָה, וּמוֹצִיא חוּץ לָעִיר לְשַׁפֵּךְ הַדֶּשֶׁן; וְאֵין לְהוֹצֵאת הַדֶּשֶׁן לְחוּץ פִּיס, אֲלֵא כָּל הָרוּצָה. וּמַעוֹלָם לֹא נִתְעַצֵּל כּוֹהֵן, מִלְּהוֹצִיא אֶת הַדֶּשֶׁן. וְאֵף עַל פִּי שְׁאִין הוֹצֵאתוֹ לְחוּץ עֲבֹדָה, אֵין בְּעָלִי מוֹמִין מוֹצִיאִין אוֹתוֹ.

יז. וּכְשֶׁמוֹצִיאִין אוֹתוֹ חוּץ לָעִיר, מְנִיחִין אוֹתוֹ בְּמָקוֹם שְׁאִין הָרוּחוֹת מְנַשְׁבוֹת בּוֹ בְּחִזָּקָה, וְלֹא הִזְרָמִים גּוֹרְפִים אוֹתוֹ; וְלֹא יַפְזְרֵנוּ שֵׁם שֶׁנֶּאֱמָר "וְשִׁמוֹ" (ויקרא ו,ג), שֶׁיִּנְיַחֵנוּ בְּנַחַת. וְאִסּוּר לְהִנּוֹת בּוֹ.